

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА І ДИПЛОМАТІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«02» вересня 2024 р.

Голова Моцак С.І., кандидат
педагогічних наук, доцент

Суми – 2024

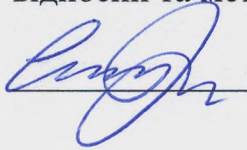
Розробник:

Ціватий В.Г., кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4 (у 8-му семестрі – 4 кредити)	Освітній рівень: бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		IV-й
		Семестр
8		
Лекції		
16 год.		
Практичні, семінарські		
16 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
88 год.		
Консультації:		
0 год.		
Вид контролю: екзамен		
Загальна кількість годин – 120 год.		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна **«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України»** входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки) спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії з акцентом на вивченні зовнішньої політики України, зовнішньополітичної взаємодії України із державами світу, особливостях і специфіці сучасної моделі дипломатії України, міжнародно-політичних аспектів і дипломатичних практик у контексті реалізації Стратегії зовнішньополітичної діяльності України в умовах глобалізаційних викликів і загроз.

Актуальність курсу «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України» зумовлена необхідністю вивчення двосторонніх відносин України із державами світу. Курс є важливою складовою підготовки фахівців у галузі міжнародних відносин, зокрема з таких питань, як забезпечення зовнішньополітичної та дипломатичної діяльності держави, інформаційне, аналітичне і практичне забезпечення реалізації зовнішньополітичного курсу України, трансформування моделі дипломатії України до сучасних геополітичних умов.

З відновленням незалежності наприкінці ХХ століття Україна, як незалежна та суверенна держава, стала повноправним учасником міжнародних взаємодій, набула всіх характеристик суб'єкта міжнародного права. Від того часу й надалі наша держава створює власні орієнтири у динамічному та непередбачуваному міжнародному середовищі. Важливу роль у цьому процесі відіграє й внутрішня ситуація в нашій державі, зовнішньополітичні орієнтири політичних лідерів та еліт.

У 2014 р. наша держава стала об'єктом військової агресії та окупації з боку російської федерації. Із 24.02.2023 року росія здійснила повномасштабне вторгнення на територію України і розв'язала російсько-українську війну... Відтак, сьогодні зовнішньополітичний вектор розвитку нашої держави має визначальне значення через пошук партнерів та союзників у боротьбі проти агресора, розширення ефективних міждержавних зв'язків, формування нових і розширення чинних моделей, а також для взаємопідтримки з боку національних та наднаціональних акторів міжнародних відносин.

Завдання даної навчальної дисципліни полягають у вивченні та аналізі зовнішньополітичних пріоритетів нашої держави, а саме:

- повно та всебічно розглянути теоретико-концептуальні основи зовнішньої політики України;
- дослідити розвиток її зовнішньополітичної діяльності та інститутів дипломатичної служби;
- здійснити ґрунтовний аналіз сучасного стану зовнішньої політики та проблем забезпечення національних інтересів України в сучасних міжнародних відносинах.
- проаналізувати зовнішньополітичну та інституціональну еволюцію національних інтересів держави Україна від часу відновлення її

незалежності, їхній визначальний вплив на стратегію та тактику її зовнішньої політики, яка у своїй цілісності відповідає загальновизнаним нормам та принципам міжнародного права.

- визначити міжнародно-політичні, зовнішньополітичні та політико-дипломатичні чинники, які здійснювали та здійснюють вплив на міжнародні стосунки України в пріоритетних напрямках зовнішньої політики нашої держави.

Студенти за підсумками вивчення навчальної дисципліни:

- мають можливість засвоїти теоретико-концептуальні основи дослідження шляхів, методів та засобів формування зовнішньої політики України;

- сформулюють уявлення про напрями, принципи та зміст зовнішньої політики України на різних етапах її інституціонального розвитку;

- проаналізують найважливіші проблеми зі сфери зовнішньої політики України;

- знатимуть про розбудову співробітництва України з іншими державами, міжнародними та регіональними організаціями (інституціями);

- умітимуть виявляти проблеми та перспективи участі України в багатосторонніх відносинах та інтеграційних процесах;

- знатимуть особливості сучасної дипломатії України в умовах воєнного стану.

Вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика та дипломатія сучасної України» передбачає формування й розвиток у студентів таких компетентностей як:

- розуміння геополітичних пріоритетів міжнародних акторів, національно-державних інтересів України на міжнародній арені;

- уміння відстоювати національні інтереси держави в міжнародному спілкуванні;

- брати участь у дискусіях з актуальної зовнішньополітичної проблематики;

- характеризувати та виділяти основні чинники, які впливають на стосунки України з державами світу та міжнародними організаціями на сучасному етапі.

- уміння обґрунтовувати економічні, соціальні, правові та культурні чинники, що впливають на прийняття політичних рішень на внутрішньодержавному та міжнародному рівнях;

- працювати з нормативно-правовими актами і документальними джерелами, науковою літературою про сучасну зовнішню політику і дипломатію України;

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія сучасної України» спрямована на формування в студентів уявлення про Україну як суверенну європейську державу, що здійснює свою зовнішньополітичну діяльність на основі міжнародно-правових принципів поваги до прав і свобод людини, стабільного розвитку країни, регіону та світу, зокрема – про окремі

актуальні аспекти зовнішньої політики України, її вектори, тенденції та напрями розвитку.

«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України» – це базова дисципліна освітньо-професійної програми підготовки фахівців із міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, метою вивчення якої є засвоїти модель і практику зовнішньої політики України від її інституціональних витоків до сьогодення на основі системного теоретичного аналізу, узагальнити та комплексно оцінити зовнішньополітичний досвід України у період 1991-2023 років.

Предметом навчальної дисципліни «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України» є зовнішня політика України та її зовнішньополітична взаємодія з державами світу, а дипломатія як засіб реалізації зовнішньої політики, а також діяльність зовнішньополітичних відомств і дипломатичних служб держав і державних утворень (міжнародних інституцій). Об'єктом вивчення дисципліни є та частина соціальних відносин на світовій арені, де використовується сукупність загальноприйнятих норм, правил, традицій та умовностей, яких дотримуються спеціалізовані органи, дипломатичні представництва та офіційні особи в міжнародному та дипломатичному спілкуванні у сфері зовнішньополітичної діяльності та дипломатичних практик.

Метою курсу «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України» є підготовка студентів (здобувачів вищої освіти) до майбутньої фахової діяльності у сфері міжнародних відносин, у сфері зовнішніх зносин у центральних і спеціалізованих органах управління держави, бізнес-структурах, шляхом системного вивчення теоретичних і практичних матеріалів із розвитку дво- та багатосторонньої дипломатії в сучасному світі, як інструментів реалізації зовнішньополітичних інтересів держави, зокрема України.

Основними завданнями вивчення курсу є:

- ознайомлення здобувачів із категорійно-понятійним апаратом курсу «Сучасна зовнішня політика і дипломатія сучасної України»;
- вивчення особливостей становлення української держави як суб'єкта сучасних міжнародних відносин, місця України в сучасних міжнародних відносинах, основних принципів та напрямів зовнішньої політики України, становлення та розвитку міжнародних стосунків України з іншими державами світу, діяльності України в міжнародних і регіональних організаціях (міжнародних інституціях);
- збагачення здобувачів знанням кращих традицій і повчальних уроків світової та вітчизняної дипломатії, зовнішньополітичної діяльності України, підготовка їх до роботи в державних органах, інших структурах з реалізації й захисту дипломатичними засобами національних інтересів України у світі;
- допомога здобувачам в усвідомленні значимості дипломатичного інструментарію щодо забезпечення процесу розроблення і здійснення зовнішньополітичного курсу України;

- формування національної самосвідомості, становлення професійного та аналітичного мислення здобувачів у сфері міжнародних відносин;
- формування у здобувачів вміння використовувати історичну інформацію та практичний дипломатичний досвід у майбутній фаховій роботі;
- формування у студентів (здобувачів вищої освіти) категорійно-понятійного апарату щодо концептів «зовнішня політика» і «дипломатія».

Курс «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України» спрямований на розвиток наступних компетентностей студентів:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації у сфері зовнішньої політики, дипломатії і міжнародних відносин із різних джерел;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних (фахових) компетентностей спеціальності:**

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «**Зовнішня політика і дипломатія сучасної України**» входить до переліку обов'язкових компонент освітньо-професійної програми. Дисципліна спирається на вивчення таких навчальних курсів, як «Історія та культура України», «Українська діаспора в міжнародних відносинах», «Теорія міжнародних відносин», «Публічне мовлення і міжкультурна комунікація», «Міжнародні організації», «Сучасні міжнародні відносини і світова політика», «Аналіз і прогнозування зовнішньої політики». Знання, отримані в результаті вивчення курсу «**Зовнішня політика і дипломатія сучасної України**» можуть бути використані надалі під час

вивчення дисциплін (спецкурсів і факультативів із проблематики міжнародних відносин) і практик: «Виробнича практика».

3. Результати навчання за дисципліною

Для засвоєння дисципліни **«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України»** студенти мають знати міжнародні організації, визначальні тенденції світової історії та історії України, категорії теорії держави і права, історії та теорії міжнародних відносин, дипломатичної та консульської служби. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

ПРН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

ПРН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

ПРН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

ПРН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

ПРН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

ПРН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПРН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні довідки.

ПРН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

Поточний контроль														Разо м	Сума
РОЗДІЛ 1. РОЗДІЛ 2.												Лекції	ІНДЗ		
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	Л	ІНДЗ	75	100
Поточний контроль															
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10		
Контроль самостійної роботи, ситуаційні завдання (екзамен)														25	

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України» використовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного контролю, контролю виконання самостійної роботи та виконання індивідуального творчого завдання.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **75 балів:** участь у *семінарах (практичних заняттях)* – підготовка та виступ з усними доповідями, участь в обговоренні дискусійних питань, виконання практичних завдань, презентацій, тощо; відвідування лекцій і виконання індивідуальних творчих завдань, підготовка есе, виконання тестів.

- **25 балів:** *самостійне* опрацювання теоретичного матеріалу, робота з джерелами, нормативно-правовими актами, виконання тестів і ситуаційних завдань (екзамен).

Разом – **100 балів.**

Оцінювання результатів роботи здобувача вищої освіти здійснюється за наступними критеріями:

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
---	---

90 – 100	- здобувач вищої освіти упевнено оперує обсягом навчального матеріалу і застосовує його для розв’язання проблем; - самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; - може характеризувати та аналізувати історичну інформацію; - співвідносити події та процеси за періодами на основі наукової періодизації історичної науки; - студент виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати матеріал, наводити чисельні приклади; - вільно користується тематичними картами; - розуміє основні тенденції розвитку зовнішньо-політичних проблем України.
82 - 89	- здобувач вищої освіти загалом володіє обсягом навчального матеріалу; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні й фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; - здобувач вищої освіти робить незначні помилки, користуючись картою; - не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; - дає загальну характеристику подій (причини, наслідки, значення); - встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між ними.
74 - 81	- здобувач вищої освіти загалом володіє обсягом навчального матеріалу; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні й фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; - студент робить незначні помилки, користуючись картою; - не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; - не достатньо повно дає характеристику подій (причини, наслідки, значення); - на посередньому рівні встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між ними.
64 - 73	- здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; - може репродуктивно відтворити незначну частину теоретичного й фактологічного матеріалу; - виявляє знання і розуміння окремих положень курсу; - вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; - визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; - може дати стисло характеристику окремої постаті; - слабо орієнтується за картами.
60 - 63	- здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; - може репродуктивно відтворити незначну частину теоретичного й фактологічного матеріалу;

	- виявляє знання і розуміння окремих положень курсу; - вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; - визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; - може дати стисло характеристику окремої постаті; - слабо орієнтується за картами.
35-59	- здобувач вищої освіти дуже слабо володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; - впізнає постать чи подію лише за детальним описом; - не визнає послідовності подій; - відсутні навички роботи з картами; - відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; - відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; - вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні "так – ні").
1 - 34	- здобувач вищої освіти зовсім не володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; - не впізнає постать чи подію; - не визнає послідовності подій; - відсутні навички роботи з картами; - відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; - відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; - вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»).

Оцінювання індивідуального творчого завдання здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни **«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України»** здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання здобувачем індивідуального завдання у вигляді творчого завдання.

Підсумковий модульний контроль передбачає складання колоквиуму за змістовним модулем. Колоквиум проводиться в усній формі та включає два теоретичні запитання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом з історії української дипломатії.

Тестовий контроль передбачає підготовку спеціальних тестових завдань, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

Індивідуальне творче завдання передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм творчих завдань (есе, презентація, тези конференції, тощо).

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є **екзамен**.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни **«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України»** приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю (екзамен):

1. Передумови проголошення незалежності.
2. Декларація про державний суверенітет.
3. Проект нової союзної угоди. Серпневий путч.
4. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум. Динаміка визнання України незалежною державою.
5. Статус і повноваження глави держави у зовнішній політиці.
6. Адаптація МЗС до нових місій та задач.

7. Розбудова мережі дипломатичних представництв.
8. Роль інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування у реалізації зовнішньополітичного курсу.
9. Розбудова єврорегіонів. Карпатський Єврорегіон – спеціальний інструмент міжнародної регіональної співпраці.
10. Вихід України на міжнародну арену як незалежної держави.
11. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї.
12. Затвердження ВРУ Основних напрямів зовнішньої політики України (1993 р.).
13. Підписання угоди про утворення Співдружності Незалежних Держав.
14. Розвиток зв'язків зі стратегічними партнерами.
15. Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами.
16. Угода про розподіл Чорноморського флоту.
17. Перший помаранчевий майдан і його вплив на зміну курсу зовнішньої політики.
18. Переговорний процес про асоціацію України з Європейським Союзом.
19. Газовий конфлікт.
20. Визнання Голодомору геноцидом.
21. Харківські угоди.
22. Закон «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».
23. Другий Євромайдан і його вплив на зміни в зовнішній політиці.
24. Динаміка розвитку українсько-американських відносин.
25. Євроінтеграція та трансатлантична безпекова інтеграція.
26. Підписання Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом.
27. Зміцнення партнерських відносин з Європейським Союзом у цілому та окремими його членами.
28. Пошук нових ринків і партнерів.
29. Угода про асоціацію з Європейським Союзом.
30. Повномасштабне вторгнення росії в Україну, російсько-українська війна.
31. Окупація Криму. Агресія проти України.
32. Кримська платформа.
33. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України.
34. Співпраця України з країнами Близького Сходу та Африки.
35. Зовнішньополітична взаємодія і напрями діяльності України в ООН.
36. Зовнішньополітична взаємодія і напрями діяльності України в Раді Європи.
37. Зовнішньополітична взаємодія і напрями діяльності України в ОБСЄ.
38. Зовнішньополітична взаємодія і напрями діяльності України в ЮНЕСКО.

39. Зовнішньополітична взаємодія і напрями діяльності України в СОТ.
40. Співробітництво України з валютно-фінансовими організаціями (ЄБРР, МВФ, Світовий Банк).
41. Зовнішня політика України як суспільне явище та об'єкт дослідження.
42. Міжнародні відносини та зовнішня політика держави: сутність, принципи реалізації та основні актори.
43. Національні інтереси держави та співвідношення її внутрішньої та зовнішньої політики.
44. Типи зовнішньої політики держави.
45. Теоретико-методологічні основи дослідження зовнішньої політики України.
46. Становлення України як актора міжнародних відносин та її зовнішньополітичний потенціал.
47. Політико-правові підстави міжнародної правосуб'єктності України.
48. Міжнародне визнання України. Договірно-правова база України.
49. Зовнішньополітичний потенціал України та її місце в міжнародних рейтингах.
50. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України.
51. Юридичне підґрунтя формування зовнішньополітичної діяльності України (Декларація про державний суверенітет України, Акт проголошення незалежності України, Конституція України).
52. Основоположні політико-правові акти у сфері зовнішньої політики України (Закони України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України», «Про національну безпеку України», Стратегія національної безпеки України).
53. Зовнішньополітичні повноваження основних владних інститутів в Україні.
54. Участь України в діяльності ООН.
55. Україна – член-засновник ООН.
56. Взаємодія України з основними та спеціалізованими організаціями ООН.
57. Участь України в миротворчій діяльності під егідою ООН.
58. Зовнішньополітична взаємодія України з провідними країнами Західної Європи.
59. Співробітництво України з Великою Британією.
60. Розбудова відносин із ФРН.
61. Українсько-французькі відносини (Україна – Французька Республіка).
62. Українсько-італійські відносини (Україна – Італійська Республіка).
63. Україна – країни Північної Америки: становлення та перспективи поглиблення стратегічного партнерства.
64. Основні тенденції розвитку зовнішньополітичних відносин України та США.
65. Особливе партнерство України та Канади.

66. Відносини з державою-агресором (росія) як напрям зовнішньої політики України.
67. Історичні передумови та особливості становлення двосторонніх українсько-російських відносин. ...росія – держава-агресор.
68. «Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованого Криму» від 21 березня 2021 року. Питання реінтеграції Криму і перемоги України.
69. Співробітництво України з країнами – близькими сусідами та сусідами другого порядку.
70. Пріоритети українсько-польських відносин (Україна – Республіка Польща).
71. Питання українсько-румунських відносин.
72. Українсько-угорські відносини на сучасному етапі.
73. Співробітництво України з країнами Балтії.
74. Україна в європейських системах безпекового та економічного співробітництва.
75. Політико-правова та безпекова діяльність України в межах ОБСЄ.
76. Рада Європи та Україна. Перспективи включення України в консультативні механізми Вишеградської групи. Центральноєвропейська ініціатива та участі в ній України.
77. Безпековий вимір зовнішньої політики України. відносини Україна–НАТО в контексті забезпечення української та європейської безпеки.
78. Забезпечення національної безпеки як пріоритет зовнішньої політики України.
79. НАТО як основний безпековий інститут держав Заходу.
80. Правові основи та механізми реалізації інтеграції України в НАТО.
81. Політичні та соціокультурні переваги і виклики в контексті інтеграції України в НАТО.
82. Досягнення, проблеми та перспективи взаємодії України та Європейського Союзу (ЄС).
83. Європейський Союз як приклад найвищої форми міжнародного співробітництва.
84. Основні етапи відносин України та Європейського Союзу (ЄС).
85. Інституціональна історія Європейського Союзу (ЄС).
86. Угода «Про асоціацію» як крок до європейської інтеграції України.
87. Ключові сфери та перспективи співробітництва України та Європейського Союзу (ЄС).
88. Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності України: сучасна модель економічної дипломатії України.
89. Реалізація зовнішньополітичних цілей України завдяки участі в СОТ.
90. Особливості взаємодії України зі МВФ, СБ, ЄБРР.
91. Економічні пріоритети України на пострадянському та чорноморському просторі.
92. Національні інтереси України на пострадянському просторі.

93. Відносини України з Білоруссю та Молдовою.
94. Україна та держави Південного Кавказу й Середньої Азії.
95. Україна та інтеграційні процеси на пострадянському просторі.
96. Україна та країни Азії та Близького Сходу.
97. Українсько-китайські відносини: перспективи розвитку та шляхи співпраці.
98. Українсько-японські відносини на сучасному етапі.
99. Відносини України з Республікою Корея: сучасне та майбутнє.
100. Шляхи та перспективи взаємодії України та Індії.
101. Національні інтереси України в регіоні Близького Сходу: економічний та безпековий аспекти (Ізраїль, Арабський Схід, Іран).
102. Україна–Туреччина: розвиток відносин та спільне подолання загроз національній безпеці.
103. Проблеми та перспективи розвитку відносин України з країнами Африки та Латинської Америки.
104. Україна та держави Африки.
105. Інтереси України в Транссахарській Африці.
106. Розвиток відносин України з країнами Латинської Америки.
107. Інституціональна історія дипломатії та зовнішньої політики України: історична ретроспектива, сучасна модель і перспективи.
108. Витоки дипломатії України та її історична еволюція.
109. Сутність поняття «дипломатія» та його інтерпретація.
110. Еволюція дипломатії як діяльності.
111. Початки національної державності та вітчизняної дипломатії. Періодизація дипломатичної історії України.
112. Інституціональна історія України.
113. Становлення України як актора міжнародних відносин (кінець XX–XXI ст.).
114. Міжнародне визнання України.
115. Україна як суб'єкт міжнародних відносин.
116. Основні зовнішньополітичні концепції України.
117. Двостороння та багатостороння дипломатія України.
118. Дипломатична служба України в системі міжнародних відносин (кінець XX–початок XXI ст.).
119. Державні органи України у сфері міжнародних відносин.
120. Розбудова дипломатичної служби України у 90-ті роки XX ст. – на початку XXI століття.
121. Міністерство закордонних справ України та його сучасна структура.
122. Інституціональна історія дипломатичної та консульської служби України.
123. Сучасна дипломатична система України.
124. Сучасна модель дипломатії України.

125. Головні вектори зовнішньополітичного курсу України та дипломатична діяльність незалежної України на міжнародній арені (1991–2019 рр.).
126. Головні напрями зовнішньополітичної діяльності української дипломатії в період президенства Л. Кравчука (1991–1994 рр.).
127. Паралельне провадження євразійського та євроатлантичного зовнішньополітичних векторів за президенства Л. Кучми (1994–2005 рр.).
128. Пріоритетність європейської та євроатлантичної інтеграції України за доби президенства В. Ющенка (2005–2010 рр.).
129. «Подвійна асиметрична інтеграція» держави за правління президента В. Януковича (2010–2014 рр.).
130. Дипломатична діяльність України в умовах «гібридної війни» з російською федерацією за президенства П. Порошенка (2014–2019 рр.).
131. Зовнішня політика і дипломатія України (2019-2023 роки).
132. Основні засади внутрішньої та зовнішньої політики України.
133. Президент України Володимир Зеленський.
134. Національні особливості протокольних заходів високого рівня.
135. Державний протокол України.
136. Інституціоналізація дипломатичний протоколу і церемоніалу України.
137. Положення "Про Державний Протокол і Церемоніал України" від 22 серпня 2002 р.
138. Інституціональна історія європейської протокольної, церемоніальної та етикетної практики.
139. Історичне упорядкування (інституціоналізація) дипломатичного протоколу у світі і Україні.
140. Державний Протокол Президента України.
141. Дипломатичний протокол і церемоніал України в умовах соціокультурних змін.
142. Зовнішня політика України і питання діаспори.
143. Нормативно-правові акти з питань діаспори і закордонного українства.
144. Дипломатичні інструменти взаємодії України та закордонного українства.
145. Діаспора і модель дипломатії України.
146. Інституціональна взаємодія держави Україна із закордонним українством та діаспорами світу.
147. Діаспоральна політика України.
148. Основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України.
149. Конституція України. Нормативно-правове регулювання внутрішньої і зовнішньої політики України.
150. Україна у світі, світ про Україну в умовах повномасштабної агресії росії.
151. Міжнародна журналістика про зовнішню політику України.
152. Міжнародні засоби інформації (ЗМІ) про дипломатію України.

153. Інформаційно-комунікаційні стратегії і тактики у сфері зовнішньої політики і дипломатії.
154. Особливості міжкультурної комунікації в засобах масової інформації (ЗМІ).
155. Європейська та євроатлантична інтеграція України: теорія, історія, практика.
156. Європейська інтеграція України: теоретико-методологічний і практичний аспекти.
157. Європейська інтеграція України: здобутки, проблеми, перспективи.
158. Місце і роль України в геополітичному просторі сучасності.
159. Історія створення Євросоюзу.
160. Угода про асоціацію з ЄС та інструменти реалізації євроінтеграційного курсу України.
161. Статус кандидата в члени ЄС – історично-стратегічна перемога України. ЄС–Україна в умовах сьогодення (інституціональна співпраця).
162. Євроатлантична інтеграція України: теоретико-методологічний і практичний аспекти.
163. Євроатлантична інтеграція України: здобутки, проблеми, перспективи.
164. Історичне та геополітичне підґрунтя євроатлантичного покликання України.
165. Україна: між євроатлантичним співробітництвом та євроатлантичною інтеграцією.
166. Конституційне закріплення євроатлантичного вибору.
167. Безальтернативність курсу до НАТО.
168. НАТО–Україна в умовах сьогодення (інституціональна співпраця).
169. Розвиток відносин України з Європейським Союзом та окремими країнами- членами ЄС (2014-2023 рр.).
170. Еволюція взаємовідносин України та Європейського Союзу в умовах російсько-української війни.
171. Особливості і проблемні питання відносин України з окремими країнами-членами ЄС.
172. Міграційні та демографічні виклики на шляху України до європейської інтеграції.
173. Міграція та міграційна політика України в роки незалежності.
174. російсько-українська війна і виклики для суспільства: оцінки соціологів.
175. Парадипломатія. Транскордонна дипломатія.
176. Регіоналізація: особливості зовнішньої і внутрішньої міграції в Закарпатській області в перші роки незалежності та в умовах війни.
177. Цифрова дипломатія та інформаційна безпека України в ХХІ столітті: зовнішньополітичний аспект європейської та євроатлантичної інтеграції України.
178. Зовнішня політика України та особливості сучасної інформатизації та цифровізації сучасного суспільства.

179. Модель цифрової дипломатії України.
180. МЗС України та процеси цифровізації.
181. Європейська і євроатлантична інтеграція в умовах інформатизації європейського суспільства.
182. Публічна і культурна дипломатія України. Стратегія публічної дипломатії України.
183. Модель публічної дипломатії України.
184. Модель культурної дипломатії України.
185. Зовнішня політика і дипломатія України в умовах трансформації постбіполярної системи (поліцентричної системи міжнародних відносин) міжнародних відносини XXI століття.
186. Модель дипломатії України XXI століття.
187. Сучасна модель і перспективи трансформації зовнішньополітичної моделі України. Д
188. Дипломатична система України в умовах постбіполярного (поліцентричного) світоустрою.
189. Модель дипломатії України і процеси модернізації світової дипломатії.
190. Міжнародні системи: типи, періодизація, сутність.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «**Зовнішня політика і дипломатія України**» складається з двох модулів, які в цілому висвітлюють теоретичні і практичні засади зовнішньої політики України, нормативно-правову базу у сфері зовнішньої політики України, сучасну модель дипломатії України в умовах воєнного стану, специфічні галузі дипломатії України.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України». Зовнішня політика України як суспільне явище та об'єкт дослідження.

Міжнародні відносини та зовнішня політика держави: сутність, принципи реалізації та основні актори. Національні інтереси держави та співвідношення її внутрішньої та зовнішньої політики. Типи зовнішньої політики держави. Теоретико-методологічні основи дослідження зовнішньої політики України.

Тема 2. Становлення України як актора міжнародних відносин та її зовнішньополітичний потенціал.

Політико-правові підстави міжнародної правосуб'єктності України. Міжнародне визнання України. Договірно-правова база України. Зовнішньополітичний потенціал України та її місце в міжнародних рейтингах.

Тема 3. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України.

Юридичне підґрунтя формування зовнішньополітичної діяльності України (Декларація про державний суверенітет України, Акт проголошення незалежності України, Конституція України). Основоположні політико-правові акти у сфері зовнішньої політики України (Закони України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України», «Про національну безпеку України», Стратегія національної безпеки України). Зовнішньополітичні повноваження основних владних інститутів в Україні.

Тема 4. Зовнішньополітична взаємодія та участь України в діяльності ООН.

Україна – член-засновник ООН. Взаємодія України з основними та спеціалізованими організаціями ООН. Участь України в миротворчій діяльності під егідою ООН.

Тема 5. Зовнішньополітична взаємодія України з провідними країнами Західної Європи.

Співробітництво України з Великою Британією. Розбудова відносин із ФРН.

Українсько-французькі відносини (Україна – Французька Республіка). Українсько-італійські відносини (Україна – Італійська Республіка).

Тема 6. Україна – країни Північної Америки: становлення та перспективи поглиблення стратегічного партнерства.

Основні тенденції розвитку зовнішньополітичних відносин України та США.

Особливе партнерство України та Канади.

Тема 7. Відносини з державою-агресором (росія) як напрям зовнішньої політики України.

Історичні передумови та особливості становлення двосторонніх українсько-російських відносин. Основні сфери україно-російського співробітництва (1991-2022). Українські та російські національні інтереси: асиметрія взаємовпливу. Повномасштабне вторгнення росії в Україну (російсько-українська війна). Росія – держава-агресор. Війна росії проти України. Окупація Криму та конфлікт на Сході України: перспективи українсько-російських відносин. Війна на Сході України. «Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованого Криму» від 21 березня 2021 року. Питання реінтеграції Криму і перемоги України.

Тема 8. Співробітництво України з країнами – близькими сусідами та сусідами другого порядку.

Пріоритети українсько-польських відносин (Україна – Республіка Польща). Проблеми українсько-румунських відносин. Українсько-угорські відносини на сучасному етапі. Співробітництво України з країнами Балтії.

Тема 9. Україна в європейських системах безпекового та економічного співробітництва.

Політико-правова та безпекова діяльність України в межах ОБСЄ. Рада Європи та Україна. Перспективи включення України в консультативні

механізми Вишеградської групи. Центральноевропейська ініціатива та участі в ній України.

Тема 10. Безпековий вимір зовнішньої політики України. відносини Україна–НАТО в контексті забезпечення української та європейської безпеки.

Забезпечення національної безпеки як пріоритет зовнішньої політики України. НАТО як основний безпековий інститут держав Заходу. Правові основи та механізми реалізації інтеграції України в НАТО. Політичні та соціокультурні переваги і виклики в контексті інтеграції України в НАТО.

Тема 11. Здобутки, проблеми та перспективи взаємодії України та Європейського Союзу (ЄС).

Європейський Союз як приклад найвищої форми міжнародного співробітництва. Основні етапи відносин України та Європейського Союзу (ЄС). Інституціональна історія Європейського Союзу (ЄС). Угода «Про асоціацію» як крок до європейської інтеграції України. Ключові сфери та перспективи співробітництва України та Європейського Союзу (ЄС).

Тема 12. Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності України: сучасна модель економічної дипломатії України.

Реалізація зовнішньополітичних цілей України завдяки участі в СОТ. Особливості взаємодії України зі МВФ, СБ, ЄБРР. Економічні пріоритети України на пострадянському та чорноморському просторі.

Тема 13. Національні інтереси України на пострадянському просторі.

Відносини України з Білоруссю та Молдовою. Україна та держави Південного Кавказу й Середньої Азії. Україна та інтеграційні процеси на пострадянському просторі.

Тема 14. Україна та країни Азії та Близького Сходу.

Українсько-китайські відносини: перспективи розвитку та шляхи співпраці. Українсько-японські відносини на сучасному етапі. Відносини України з Республікою Корея: сучасне та майбутнє. Шляхи та перспективи взаємодії України та Індії. Національні інтереси України в регіоні Близького Сходу: економічний та безпековий аспекти (Ізраїль, Арабський Схід, Іран). Україна–Туреччина: розвиток відносин та спільне подолання загроз національній безпеці.

Тема 15. Проблеми та перспективи розвитку відносин України з країнами Африки та Латинської Америки.

Україна та держави Африки. Інтереси України в Транссахарській Африці. Розвиток відносин України з країнами Латинської Америки.

Тема 16. Інституціональна історія дипломатії та зовнішньої політики України: історична ретроспектива, сучасна модель і перспективи.

Витоки дипломатії та її історична еволюція. Сутність поняття «дипломатія» та його інтерпретація. Еволюція дипломатії як діяльності. Початки національної державності та вітчизняної дипломатії. Періодизація дипломатичної історії України. Інституціональна історія України.

Тема 17. Становлення України як актора міжнародних відносин (кінець XX–XXI ст.).

Міжнародне визнання України. Україна як суб'єкт міжнародних відносин. Основні зовнішньополітичні концепції України. Двостороння та багатостороння дипломатія України.

Тема 18. Дипломатична служба України в системі міжнародних відносин (кінець XX–початок XXI ст.).

Державні органи України у сфері міжнародних відносин. Розбудова дипломатичної служби України у 90-ті роки XX ст. – на початку XXI століття.

Міністерство закордонних справ України та його сучасна структура. Інституціональна історія дипломатичної та консульської служби України. Сучасна дипломатична система України. Сучасна модель дипломатії України.

Тема 19. Головні вектори зовнішньополітичного курсу України та дипломатична діяльність незалежної України на міжнародній арені (1991–2019 рр.).

Головні напрями зовнішньополітичної діяльності української дипломатії в період президенства Л. Кравчука (1991–1994 рр.). Паралельне провадження євразійського та євроатлантичного зовнішньополітичних векторів за президенства Л. Кучми (1994–2005 рр.). Пріоритетність європейської та євроатлантичної інтеграції України за доби президенства В. Ющенка (2005–2010 рр.). «Подвійна асиметрична інтеграція» держави за правління президента В. Януковича (2010–2014 рр.). Дипломатична діяльність України в умовах «гібридної війни» з російською федерацією за президенства П. Порошенка (2014–2019 рр.).

Тема 20. Зовнішня політика і дипломатія України (2019–2023 роки).

Основні засади внутрішньої та зовнішньої політики України. Президент України Володимир Зеленський. Національні особливості протокольних заходів високого рівня. Державний протокол України. Інституціоналізація дипломатичний протоколу і церемоніалу України. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні, затверджене Указом Президента України від 10 червня 1993 р. Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв МО в Україні, затверджене постановою КМ України від 27 лютого 1995 р. Положення "Про Державний Протокол і Церемоніал України" від 22 серпня 2002 р. Інституціональна історія європейської протокольної, церемоніальної та етикетної практики. Інституціональна історія української протокольної, церемоніальної та етикетної практики. Інституціональна історія світової протокольної, церемоніальної та етикетної практики. Історичне упорядкування (інституціоналізація) дипломатичного протоколу у світі і Україні. Державний Протокол Президента України. Дипломатичний протокол і церемоніал України в умовах соціокультурних змін.

Тема 21. Зовнішня політика України і питання діаспори.

Зовнішня політика України у сфері діаспори. Нормативно-правові акти з питань діаспори і закордонного українства. Дипломатичні інструменти взаємодії України та закордонного українства. Діаспора і модель дипломатії України. Інституціональна взаємодія держави Україна із закордонним українством та діаспорами світу. Діаспоральна політика України.

Тема 22. Основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України.

Конституція України. Нормативно-правове регулювання внутрішньої і зовнішньої політики України.

Тема 23. Україна у світі, світ про Україну в умовах повномасштабної агресії росії.

Міжнародна журналістика про зовнішню політику України. Міжнародні засоби інформації (ЗМІ) про дипломатію України. Інформаційно-комунікаційні стратегії і тактики у сфері зовнішньої політики і дипломатії. Особливості міжкультурної комунікації в засобах масової інформації (ЗМІ).

Освітній кластер: ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАКТИКА.

Тема 24. Європейська інтеграція України.

Європейська інтеграція України: теоретико-методологічний і практичний аспекти. Європейська інтеграція України: здобутки, проблеми, перспективи. Місце і роль України в геополітичному просторі сучасності. Історія створення Євросоюзу. Угода про асоціацію з ЄС та інструменти реалізації євроінтеграційного курсу України. Статус кандидата в члени ЄС – історично-стратегічна перемога України. ЄС–Україна в умовах сьогодення (інституціональна співпраця).

Тема 25. Євроатлантична інтеграція України.

Євроатлантична інтеграція України: теоретико-методологічний і практичний аспекти. Євроатлантична інтеграція України: здобутки, проблеми, перспективи. Історичне та геополітичне підґрунтя євроатлантичного покликання України. Між євроатлантичним співробітництвом та євроатлантичною інтеграцією. Конституційне закріплення євроатлантичного вибору. Безальтернативність курсу до НАТО. НАТО–Україна в умовах сьогодення (інституціональна співпраця).

Тема 26. Розвиток відносин України з Європейським Союзом та окремими країнами- членами ЄС (2014-2023 рр.).

Еволюція взаємовідносин України та Європейського Союзу в умовах російсько-української війни. Особливості і проблемні питання відносин України з окремими країнами-членами ЄС.

Тема 27. Міграційні та демографічні виклики на шляху України до європейської інтеграції.

Міграція та міграційна політика України в роки незалежності. ...російсько-українська війна і виклики для суспільства: оцінки соціологів. Парадипломатія. Транскордонна дипломатія. Регіоналізація:

особливості зовнішньої і внутрішньої міграції в Закарпатській області в перші роки незалежності та в умовах війни.

Тема 28 Цифрова дипломатія та інформаційна безпека України в XXI столітті: зовнішньополітичний аспект європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Зовнішня політика України та особливості сучасної інформатизації та цифровізації сучасного суспільства. Модель цифрової дипломатії України. МЗС України та процеси цифровізації. Європейська і євроатлантична інтеграція в умовах інформатизації європейського суспільства.

Тема 29. Публічна і культурна дипломатія України. Стратегія публічної дипломатії України.

Стратегія публічної дипломатії України. Модель публічної дипломатії України. Модель культурної дипломатії України.

Тема 30. Зовнішня політика і дипломатія України в умовах трансформації постбіполярної системи (поліцентричної системи міжнародних відносин) міжнародних відносини XXI століття. Модель дипломатії України XXI століття.

Сучасна модель і перспективи трансформації зовнішньополітичної моделі України. Дипломатична система України в умовах постбіполярного (поліцентричного) світоустрою. Модель дипломатії України і процеси модернізації світової дипломатії.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	у тому числі					
	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України». Зовнішня політика України як суспільне явище та об'єкт дослідження.	4	2				2
Тема 2. Становлення України як актора міжнародних відносин та її зовнішньополітичний потенціал.	4					4
Тема 3. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України.	4	2				2
Тема 4. Зовнішньополітична взаємодія та участь України в діяльності ООН.	4		0			4

Тема 5. Зовнішньополітична взаємодія України з провідними країнами Західної Європи.	4	2				2
Тема 6. Україна – країни Північної Америки: становлення та перспективи поглиблення стратегічного партнерства.	4		0			4
Тема 7. Відносини з державою-агресором (росія) як напрям зовнішньої політики України.	2		0			2
Тема 8. Співробітництво України з країнами – близькими сусідами та сусідами другого порядку.	6	2				4
Тема 9. Україна в європейських системах безпекового та економічного співробітництва.	2		0			2
Тема 10. Безпековий вимір зовнішньої політики України. відносини Україна–НАТО в контексті забезпечення української та європейської безпеки.	4		0			4
Тема 11. Здобутки, проблеми та перспективи взаємодії України та Європейського Союзу (ЄС).	4	2				2
Тема 12. Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності України: сучасна модель економічної дипломатії України.	4		0			4
Тема 13. Національні інтереси України на пострадянському просторі.	4	2				2
Тема 14. Україна та країни Азії та Близького Сходу.	6	2				4
Тема 15. Проблеми та перспективи розвитку відносин України з країнами Африки та Латинської Америки.	6	2				4
Тема 16. Інституціональна історія дипломатії та зовнішньої політики України: історична ретроспектива, сучасна модель і перспективи.	6		2			4
Тема 17. Становлення України як актора міжнародних відносин (кінець XX–XXI ст.).	2					2
Тема 18. Дипломатична служба України в системі міжнародних відносин (кінець XX– початок XXI ст.).	4					4
Тема 19. Головні вектори зовнішньополітичного курсу України та дипломатична діяльність незалежної України на міжнародній арені (1991–2019 рр.).	4		2			2
Тема 20. Зовнішня політика і дипломатія України (2019-2023 роки).	6		2			4

Тема 21. Зовнішня політика України і питання діаспори.	2	0				2
Тема 22. Основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України.	6		2			4
Тема 23. Україна у світі, світ про Україну в умовах повномасштабної агресії росії.	4		2			2
Тема 24. Європейська інтеграція України.	6		2			4
Тема 25. Євроатлантична інтеграція України.	4		2			2
Тема 26. Розвиток відносин України з Європейським Союзом та окремими країнами- членами ЄС (2014-2023 рр.).	2	0				2
Тема 27. Міграційні та демографічні виклики на шляху України до європейської інтеграції.	2					2
Тема 28. Цифрова дипломатія та інформаційна безпека України в XXI столітті: зовнішньополітичний аспект європейської та євроатлантичної інтеграції України.	2	0				2
Тема 29. Публічна і культурна дипломатія України. Стратегія публічної дипломатії України.	4		2			2
Тема 30. Зовнішня політика і дипломатія України в умовах трансформації постбіполярної системи (поліцентричної системи міжнародних відносин) міжнародних відносини XXI століття. Модель дипломатії України XXI століття.	4					4
Консультація	0				0	
Разом за II семестр	120	16	16		0	88
Всього за рік	120	16	16		0	88

7.3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Предмет і завдання курсу «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України». Зовнішня політика України як суспільне явище та об'єкт дослідження.	2 год.
2.	Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України.	2 год
3.	Зовнішньополітична взаємодія України з провідними країнами Західної Європи.	2 год.
4.	Співробітництво України з країнами – близькими сусідами та сусідами другого порядку.	2 год.

5.	Здобутки, проблеми та перспективи взаємодії України та Європейського Союзу (ЄС).	2 год.
6.	Національні інтереси України на пострадянському просторі.	2 год.
7.	Україна та країни Азії та Близького Сходу.	2 год.
8.	Проблеми та перспективи розвитку відносин України з країнами Африки та Латинської Америки.	2 год.
9.	Зовнішня політика України і питання діаспори.	0 год.
10.	Розвиток відносин України з Європейським Союзом та окремими країнами- членами ЄС (2014-2023 рр.).	0 год.
11.	Цифрова дипломатія та інформаційна безпека України в ХХІ столітті: зовнішньополітичний аспект європейської та євроатлантичної інтеграції України.	0 год.
Разом		16 год.

7.4. Теми практичних (семінарських) занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Зовнішньополітична взаємодія та участь України в діяльності ООН.	0 год.
2.	Україна – країни Північної Америки: становлення та перспективи поглиблення стратегічного партнерства.	0 год.
3.	Відносини з державою-агресором (росія) як напрям зовнішньої політики України.	0 год.
4.	Україна в європейських системах безпекового та економічного співробітництва.	0 год.
5.	Безпечовий вимір зовнішньої політики України. відносини Україна–НАТО в контексті забезпечення української та європейської безпеки.	0 год.
6.	Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності України: сучасна модель економічної дипломатії України.	0 год.
7.	Інституціональна історія дипломатії та зовнішньої політики України: історична ретроспектива, сучасна модель і перспективи.	2 год.
8.	Головні вектори зовнішньополітичного курсу України та дипломатична діяльність незалежної України на міжнародній арені (1991–2019 рр.).	2 год.
9.	Зовнішня політика і дипломатія України (2019-2023 роки).	2 год.
10.	Основні засади внутрішньої і зовнішньої політики України.	2 год.
11.	Україна у світі, світ про Україну в умовах повномасштабної агресії росії.	2 год.
12.	Європейська інтеграція України.	2 год.
13.	Євроатлантична інтеграція України.	2 год.
14.	Публічна і культурна дипломатія України. Стратегія публічної дипломатії України.	2 год.
Разом		16 год.

7.5. Самостійна робота

Види самостійної та індивідуальної роботи	Рекомендована література	Форми контролю та звітності
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	Конспект лекцій	Експрес опитування
Підготовка до семінарських завдань	документи – 1-10 базова – 11-20 допоміжна – 21-50 інформаційні ресурси довідкові видання	Усне опитування, тематичне тестування
Самостійне опанування тем курсу	документи – 1-10 базова – 11-20 допоміжна – 21-50 інформаційні ресурси довідкові видання	тематичне тестування, підготовка індивідуального творчого завдання
Завдання для підвищення рейтингу студентів		
Виступ по темі індивідуального творчого завдання	допоміжна література	захист
Участь у студентських конференціях	базова література	стаття/тези

8. Рекомендовані джерела інформації

Документи і нормативно правові акти:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. (офіційний текст) К.: ПАЛИВОДА А. В., 2022. 72 с.
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. // УРСР у міжнародних відносинах: міжнародні договори, конвенції, угоди та інші акти, учасником яких є Україна. К., 1966.
3. Віденська конвенція про консульські зносини. 24 квітня 1963 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин. – К., 1996.
4. Закон України «Про державну службу», від 10.12.2015, №889-VIII (у редакції від 01.01.2023р.; редакція відбудеться 31.03.2023р.).
5. Закон України «Про дипломатичну службу», від 07.06.2018, № 2449-VIII (у редакції від 01.01.2022р.).
6. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», від 01.07.2010, № 2411-VI (у редакції від 08.07.2018р.; редакція відбудеться 31.03.2023р.).
7. Положення про Державний Протокол та Церемоніал України від 22 серпня 2002р. (у редакції від 15.02.2010р.).

8. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном // Розпорядження Президента України від 22 жовтня 1992 р. № 166/92.

9. Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв МО в Україні, затверджене постановою КМ України від 27 лютого 1995 р. (у редакції від 02.11.2017р.).

10. Указ президента України від 22 серпня 2002 р. «Про Державний Протокол і Церемоніал України». Положення про Державний Протокол та Церемоніал України (у редакції від 15.02.2010р.).

Основні:

1. Асташенкова Д.К. Міжнародні візити та переговори: організація і протокольний супровід: навч. Посібник. Дипломатична академія України при МЗС України. Київ, 2020. 88с.

2. Дорош Л. О., Івасечко О. Я., Турчин Я. Б. Зовнішня політика України. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 348 с.

3. Кучик О.С. Зовнішня політика України: підручник; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 446 с

4. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатична та консульська служба: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 178 с.

5. Меєр Ерін. Культурна карта. Бар'єри міжкультурного спілкування в бізнесі / пер. з англ. Ольга Дубчак. Київ: Наш Формат, 2020.

6. Палінчак М. Зовнішня політика України: опорний конспект лекцій (для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня бакалавра спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини) / Укладачі: Палінчак М. М., Бокоч В. М., Дір І. Ю., Савка В. Я., Стебляк Д. М., Лешанич М. М. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 80 с.

7. Подворна О. Г. Дипломатичний протокол та етикет: навчальний посібник. Вид. 2-ге: перероб. та доп. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. 218 с.

8. Ціватий В.Г. Дипломатичний протокол і етикет міжнародної ввічливості в умовах мондіалізованого світоустрою ХХІ століття: теоретико-методологічний і практичний дискурси наукової та освітньої дипломатії. Сучасне суспільство: Монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. Розділ 3.12. С. 338–348.

9. Ціватий В.Г. Інституціональна історія та особливості української ідентичності як фактор формування сучасної парадигми розвитку суспільства: теоретико-методологічний, міжкультурно-регіональний і практичний дискурси сучасної дипломатичної системи та моделі дипломатії України. Формування сучасної парадигми розвитку суспільства: Колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. С. 51–79.

10. Chekalenko L.D., Tsivaty V.G. Foreign policy of Ukraine. Ed. by Tsivaty V.G. K: LAT&K, 2016. 294 p., 8 p. pic.

Додаткові:

1. Булик М., Гаврилова Н. Міжнародні відносини та зовнішня політика. Китаю в історичній ретроспективі : навчальний посібник / М. Булик, Н. Гаврилова. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 234 с.
2. Гаврилюк А.М. Державна політика у сфері туризму в Україні: соціогуманітарний вимір: монографія. Вид. 2-ге. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 428 с.
3. Демчишак Р. Б., Завада Я. І. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 192 с.
4. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 232 с.
5. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Серія «Історія та політика». Харків: Віват, 2020. 256 с.
6. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатія: кібербезпека та шляхетність переговорів: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 222 с.
7. Лісовський П.М. Туристична діяльність: інновація, інвестиція, рекреація: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 124 с.
8. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Міжнародна економіка: креативність, плановість, законність: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 106 с.
9. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів: Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 200 с.
10. Матлай Л. С. Дипломатія України. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 260 с.
11. Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Посольство і консульство: Організація і форми роботи: навчальний посібник. Київ, 2014. 317 с.
12. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Львів., 2019. 3-є вид.
13. Сучасні виклики міжнародному порядку: передумови появи та механізми протидії інформаційним і терористичним загрозам: монографія / авт.кол. [С.І. Авраменко, Н.М. Варенья, І.М. Рижов та ін.]; за ред. Н.М. Варенья; УАМП. Київ : Фенікс. Одеса, 2022. 302 с.
14. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів. Підручник (стереотипне видання). Суми: Університетське видання, 2023. 240 с.
15. Тодоров І.Я. Євроатлантична інтеграція: історія та сучасність. Навчальний посібник. Ужгород Київ, 2023. 360 с.
16. Турчин Я. Б., Дорош Л. О., Івасечко О. Я. Дипломатична та консульська служба. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 332 с.
17. Ціватий В. Г. Європейський дипломатичний простір і дипломатичні практики XVI-XVIII ст.: український контекст. Україна дипломатична'2014: Науковий щорічник. Київ: ІВЦ «Планета», 2014. Вип. 15. С. 579-588.
18. Ціватий В. Г. Уособлення українців та України очима європейців доби раннього Модерного часу (XVI-XVIII ст.): інституціональний,

діаспоральний і всесвітньо-історичний дискурси. Україна у світовому історичному просторі: збірник наукових статей. Маріуполь: МДУ, 2019. С. 126-130.

19. Ціватий В.Г. Дипломатія і підготовка дипломата XXI століття: традиції, інновації, моделі // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – Київ, 2004. – Вип. 10. – Ч. I. – С. 11-31.

20. Чайковський Ю. В., Харитонов Р. Ф. Міжнародні відносини та світова політика: навч.-метод. посібник. – Одеса : 2022. – 43 с.

21. Чичкало-Кондрацька І.Б., Новицька І.В. Навчальний посібник «Дипломатичний і діловий протокол». – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 117 с.

22. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. 3-є видання, виправ. і доповн. Київ : «Центр учбової літератури». 2020. 258 с.

23. Шинкаренко, Т.І. Мова дипломатичних документів: навчальний посібник / Т.І. Шинкаренко, А.Г. Гуменюк, О.Ю. Ковтун. К., 2009. 112 с.

24. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник. Київ, ЦУЛ, 2021. 168 с.

25. Berridge G.R. Diplomacy, Third Edition: Theory and Practice. Palgrave Macmillan: Basingstoke and New York, 2022. 6th edition. 240p.

26. America's Great-Power Opportunity: Revitalizing U.S. Foreign Policy to Meet the Challenges of Strategic Competition. Ali Wyne. Polity, 2022. 251 p.

27. Diplomacy for Professionals and Everyone (Diplomatic Studies, 20). Alisher Faizullaev. Brill-Nijhoff, 2022. 324 p.

28. Global Diplomacy: An Introduction to Theory And Practice. (The Sciences Po Series in International Relations and Political Economy). Thierry Balzacq, Frédéric Charillon, Frédéric Ramel, William Snow. 1st ed. Paris, 2020. 374p.

29. Modern Diplomacy in Practice. Robert Hutchings, Jeremi Suri. Palgrave Macmillan, 2020. 260 p.

30. Orłowski Tomasz. Protokół dyplomatyczny. Między tradycją a nowoczesnością. Wydawnictwo Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2022. 480 s.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Довіра, 2007. 205 с. (Словники України). URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0002863

Довідкова література:

1. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин ; [редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін.]. Київ : Знання України, 2004. Т. 1-2.
2. Українська дипломатична енциклопедія: у 5-ти томах. Харків: Фоліо, 2013. Т.1-5.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія сучасної України»

Методи навчання:

Під час викладання курсу **«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України»** використовується різні методи навчання – традиційні (лекції, практичні заняття, презентація індивідуальних завдань, опитування), активні методи навчання (дискусійні групи, конкурентні групи, ситуаційні вправи, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань та їх публічна презентація, підготовка тез наукових доповідей і статей до наукових збірників.

У процесі вивчення дисципліни використовуються пояснювально-ілюстративний, дослідницький та інтерактивні методи навчання, зокрема, метод вивчення конкретних ситуацій, семінар, метод групової дискусії, круглого столу, кейс-методи (кейс-стаді), метод «мозкові атаки», науковий диспут, наукова полеміка та інші.

Методичне забезпечення курсу:

Під час викладання курсу **«Зовнішня політика і дипломатія сучасної України»** використовується різні види і засоби методичного забезпечення:

1. Навчальні аудиторії, які обладнанні для проведення лекційних і семінарських занять.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Опорні конспекти лекцій.
4. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни та завдання до семінарських занять.
5. Завдання для колоквиуму; завдання для індивідуального творчого проекту; питання для підготовки до екзамену.
6. Інтернет-ресурси.
7. Ілюстративні матеріали.
8. Набір карт: карта світу; карта сучасної Європи; карта України.
9. Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання: комп'ютери, мультимедійний проектор, екран інші технічні засоби навчання (ТЗН).
10. Авторські презентації та відеоматеріали, відеотека з навчальної дисципліни: «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України».